

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Економіка підприємства

Шифр та назва спеціальності

133 – Галузеве машинобудування

Інститут

ІНІ економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу (БЕМ)

Освітня програма

Машини та обладнання для технологічних процесів

Кафедра

Економіка бізнесу і міжнародні економічні відносини (202)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), обов'язкова,

Семестр

7

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Линник Олена Іванівна

Olena.Lynnyk@khpі.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцентка кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин (НТУ «ХПІ»). Авторка понад 100 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Економіка підприємства», «Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами», «Оподаткування бізнесу», «Ціноутворення».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна "Економіка підприємства" охоплює всі аспекти діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Під час його вивчення студенти дізнаються, як підприємства формують та використовують свій ресурсний та виробничий потенціал, забезпечують реалізацію продукції, впроваджують заходи щодо підвищення ефективності діяльності.

Мета та цілі дисципліни

Мета вивчення дисципліни – придбання студентами теоретичних, практичних знань з економіки підприємства та навичок економічного мислення, що мають сприяти розв'язанню конкретних інженерних завдань та є необхідними для практичної діяльності

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

Компетентності

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК6. Здатність оцінювати техніко-економічну ефективність типових систем та їхніх складників на основі застосування аналітичних методів, аналізу аналогів та використання доступних даних.

ФК9. Здатність здійснювати комерційну та економічну діяльність у сфері галузевого машинобудування.

ФК10. Здатність розробляти плани і проекти у сфері галузевого машинобудування за невизначених умов, спрямовані на досягнення мети з урахуванням наявних обмежень, розв'язувати складні задачі і практичні проблеми підвищення якості продукції та її контролювання.

ФК12. Здатність обирати раціональні підходи і технічні засоби до автоматизації технічних об'єктів та систем, машин та механізмів, створювати конкурентоспроможні технічні об'єкти, застосовувати критерії для оцінки їх функціональної, експлуатаційної, енергетичної та загальної ефективності..

Результати навчання

РН5. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

РН6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

РН9. Обирати і застосовувати потрібне обладнання, інструменти та методи.

РН10. Розуміти проблеми охорони праці та правові аспекти інженерної діяльності у галузевому машинобудуванні, навички прогнозування соціальних й екологічних наслідків реалізації технічних завдань.

РН11. Вільно спілкуватися з інженерним співтовариством усно і письмово державною та іноземною мовам.

РН13. Розуміти структури і служб підприємств галузевого машинобудування.

РН16. Розробляти раціональні конструктивні рішення автоматизованих механічних систем, машин, механізмів та їх елементів і агрегатів, відповідно до заданих характеристик при вирішенні практичних задач.

РН17. Забезпечувати здоровий спосіб життя, безпечні умови виконання робіт, дотримання прав і свобод людини, розуміти основи комерційної та економічної діяльності підприємств.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 58 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Технологія конструкційних матеріалів та матеріалознавство", "Технологічні основи машинобудування", "Виробництво, експлуатація та підтримка життєвого циклу обладнання"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

При викладанні дисципліни застосовуються такі методи навчання:

- репродуктивний.
- проблемного викладання.
- евристичний (частково-пошуковий).
- дослідницький.

Проведення лекційних занять передбачено з використанням традиційних форм (вступної, тематичної, оглядової). В процесі викладання використовується:

Лекція-бесіда, яка передбачає «діалог з аудиторією». Це проста форма активного залучення студентів до навчального процесу. Передбачається безпосередній контакт з аудиторією, що дає змогу зосередити увагу студентів на найбільш важливих проблемах теми, яка вивчається, визначити зміст і темп викладу навчального матеріалу з урахуванням рівня підготовленості та освіти аудиторії. Участь студентів у лекції-бесіді забезпечується різними прийомами, зокрема

запитання до аудиторії. Вони носять інформаційний характер, тобто спрямовані не на контроль, а на з'ясування думок і рівнів поінформованості учнів з проблеми, що вивчається, актуалізації знань, необхідних для її розуміння, та визначення ступеня готовності до сприйняття матеріалу лекції. Запитання адресуються всій аудиторії. Студенти відповідають з місця. З метою заощадження часу запитання слід формулювати так, щоб можна було дати однозначну відповідь. З урахуванням змісту відповідей будуються подальше викладення матеріалу.

Лекція-візуалізація, яка передбачає використання демонстраційного матеріалу, форми наочності, які не лише доповнюють словесну інформацію, а й самі виступають носіями змістовної інформації. Читання лекції представляє собою вільне, розгорнуте коментування підготовлених матеріалів. У візуальній лекції важливі візуальна логіка, ритм подачі матеріалу, його дозування, майстерність і стиль спілкування викладача з аудиторією.

Лекція-дискусія, яка передбачає обмін думками та поглядами учасників з приводу певної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Практичні заняття передбачають інтерактивний підхід до проведення занять, який включає у себе проведення наступних видів занять:

1. Підтверджуючі практичні роботи. Виконуючи їх, студент отримує підтвердження правильності викладених на лекціях теоретичних знань.
2. Частково-пошукові практичні заняття. На таких заняттях студенти мають більше можливостей для творчої роботи. Деталізацію плану дослідження і визначення повного переліку питань, які необхідно дослідити, виконує сам студент.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Предмет і задачі курсу. Види та характеристика суб'єктів господарювання в Україні

Тема 2. Ресурси машинобудівного підприємства. Основні засоби промислових підприємств: структура, розрахунок вартісних видів оцінки, амортизації, показників використання

Тема 3. Обігові кошти підприємства. Розрахунок і аналіз показників використання обігових коштів підприємства

Тема 4. Трудові ресурси підприємства та продуктивність праці. Розрахунок заробітної плати робітників за різними системами оплати праці. Оподаткування фонду оплати праці. Обов'язкові утримання із заробітної плати працівників підприємства.

Тема 5. Собівартість продукції промислових підприємств. Класифікація витрат. Розрахунок собівартості по калькуляційним статтям витрат. Розрахунок ціни виробу.

Тема 6. Прибуток, рентабельність та оподаткування підприємств.

Тема 7. CVP – аналіз. Визначення точки беззбитковості роботи підприємства.

Тема 8. Економічна ефективність інвестицій та інновацій в промислові підприємства. Розрахунок показників загальної та порівняльної ефективності інвестицій та інновацій.

Теми практичних занять

1. Розрахунок показників використання основних засобів підприємства.
2. Розрахунок показників використання оборотних засобів підприємства.
3. Розрахунок заробітної плати робітників за різними системами оплати праці.
4. Розрахунок собівартості та ціни виробу за калькуляційними статтями витрат.
5. Розрахунок прибутку, рентабельності.
6. Загальна та спрощена системи оподаткування в Україні.
7. Побудова графіку беззбитковості.
8. Розрахунок показників загальної та порівняльної ефективності інвестицій.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Студентам рекомендуються додаткові матеріали для самостійного вивчення та аналізу тем і питань, які не розглядаються на заняттях. Самостійна робота включає також опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуального розрахункового завдання на задану тему з пошуком джерел необхідної інформації і обґрунтуванням зроблених висновків.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Господарський кодекс України: Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 (у редакції від 15.11.2024р.) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Податковий кодекс України .– Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112 (у редакції станом на 30.12.2024р.) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Економіка підприємства [Електронний ресурс] : текст лекцій для студентів усіх форм навчання за спец. 131, 133, 145, 274 / уклад. О. І. Линник ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків : НТУ "ХПІ", 2024. – 53 с. – URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/84929>
4. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни "Економіка підприємства" [Електронний ресурс] : для студентів спец. 131, 133, 145, 274 / уклад. О. І. Линник ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків : НТУ "ХПІ", 2024. – 36 с. – URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/84926>
5. Економіка підприємства: розрахункова робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Гречко А.В.– Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 57 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45961/1/Ekonomika_RR.pdf

Додаткова література:

1. Линник О. І. Сучасна вітчизняна та зарубіжна практика калькулювання собівартості продукції, обліку та управління виробничими витратами підприємства [Електронний ресурс] / О. І. Линник // Економіка і суспільство : електрон. фахове вид. – 2016. – Вип. 6. – С. 373-378. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/6_ukr/64.pdf, <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/26305>
2. Фесенко А. В., Євсюкова Ф. М., Сліпченко С. Є., Линник О. І. Підвищення ефективності фінішної механічної обробки // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Технології в машинобудуванні = Bulletin of the National Technical University "KhPI". Series: Techniques in a machine industry: зб. наук.пр. / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : НТУ «ХПІ», 2022. – № 1 (5) 2022. – С. 33–43. – ISSN 2079-004X, DOI: 10.20998/2079-004X.2022.1(5).05 <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/57917>
3. Яковенко І.Е., Линник О.І., Пермяков О.А., Басова Є.В. Технологічні інновації як засіб забезпечення конкурентної переваги мікро, малих і середніх машинобудівних підприємств // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Технології в машинобудуванні = Bulletin of the National Technical University "KhPI". Series: Techniques in a machine industry: зб. наук.пр. / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : НТУ «ХПІ», 2024. № 2 (10) 2024. – С. 74–85. – ISSN 2079-004X, DOI: [https://doi.org/10.20998/2079-004X.2024.2\(10\).08](https://doi.org/10.20998/2079-004X.2024.2(10).08)
4. Линник, О., & Кочетова, Т. (2023). РОЛЬ МІКРО-, МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ У СТАНОВЛЕННІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ . Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки), (3), 52–56. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.3.52> <http://es.khpi.edu.ua/issue/view/16829>
5. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Піччик К.В. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ: НаУКМА, 2018. 304 с. http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15771/Ekonomika_pidpriemstva_navchalnyi_posibnyk.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018. 292 с. <https://fmab.khadi.kharkov.ua/fileadmin/2018.pdf>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл 100 балів підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання роботи на практичних заняттях (30 балів), контрольної роботи (30 балів), розрахункового завдання (30 балів), підсумкового контролю - екзамен (10 балів).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а, при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

29.08.2024 р.

Завідувач кафедри
Володимир КУЧИНСЬКИЙ

30.08.2024 р.

Гарант ОП
Ірина ТИНЬЯНОВА